

(A)

Det var julafton, Med sina tre vuxna barn
satt han i sitt Stockholms hem framför julgranen och
beundrade de brinnande ljusen. De tunga möblerna
och rummets hela inredning vittnade om en förgången
tid. Vid långväggen stod den stora soffan med den
höga ryggen, på vilken vilade den av två snidade trä -
figurer burna breda hyllan, framför soffan det runda
bordet och runt omkring de massiva stolar och fon-
töljer, - vid fönstret och dörrarna pluschdrapperier.

Han trivdes i en sådan omgivning, De mo-
derna lägenheterna, låga i taket, med små rum, till -
talade honom inte. De gav hemmet inte den värme och
trevnad, som voro honom så kära. Nu hade julklap -
parna utdelats, man hade druckit den traditionella
glöggen, och var och en lät tankarna gå fritt.

Han tittade upp mot hyllan. Där stod den
i järn gjutna figuren frändet berömda Ural-järnverket
"Kosackens avsked". Högt i sadeln drar kosacken
stramt i ^{tygeln} betslet med den ena handen och håller med
den andra sin hustru, som stigit på bygeln. Hon har

kastat armen om hans hals och ger honom avskedskysssen. Samma grupp hade stått för 30 år sedan i herrummet i hans gamla hem i Rysland. Den väcker gamla minnen; händelser från svunna tider drar förbi hans ögon, och i mitten av allt ser han sin hustru. Nu är hon död, men på sådana dagar som julafton rör sig hans tankar synnerligen starkt kring henne. Som vanligt kommer samtalet tillbaka till dessa gamla minnen.

→ Ni är vuxna människor nu, säger han till barnen. Ni har själva varit med under de lyckliga år, då mamma levde; jag skall berätta för Er, huru vi lärde känna varandra och huru vi tillsammans vandrat genom livet.

-o-o-o-o-o-o-o-

Våren ¹⁸⁹⁴ 1904 hade jag gjort mitt abiturium och under sommaren bodde familjen på landet i en sort som hette "Strelna", två mil från staden. ^{Min far} Fadern hade alltid önskat att sönerna skulle bli affärsmän, och vi hade ingenting emot. Till hösten lyckades jag också få anställning på kontoret av en stor importfirma, - men under sommarmånaderna var jag ledig. En av mina skolkamrater, Albert Fischer, som bodde i närheten av oss, var i en liknande situation. Vi hade

varit rätt goda vänner redan i skolan, och här på landet träffades vi oftare. Sedan Albert varit hos oss en gång, kom han nästan varje dag. Det dröjde längre med ett återbesök från min sida och när jag så kom till honom en gång, så var han ensam hemma, jag träffade ingen av hans familj. En förmiddag gick vi tillsammans till järnvägsstationen och på vägen dit träffade vi hans mor och yngsta syster, ^{Mania} Jag vet inte varför, men sammanträffandet med Alberts syster gjorde mig mycket förlägen. Damerna tilltalade oss mycket vänligt och Alberts syster sade att Albert hade ofta talat om mig och att jag naturligtvis måste komma upp och hälsa på dem. Jag tackade väl, men var glad, när vi kunde fortsätta vår väg till stationen.

Detta var mitt första möte med ^{Mania} mamma. Var det en förkänsla av ödesgemenskap, som gjorde att jag kom litet ur fattningen, kanhända? Därefter besökte jag familjen en gång, antagligen flera gånger, - i alla fall gjorde ^{Mania och jag} (vi med mamma) mot slutet av sommaren gemensamma promenader - Albert hade då lyckats få en anställning - och jag vet bara från den tiden, att jag var glad att träffa ^{Mania} mamma. Jag var 17 år gammal. Det var väl ett litet svärmeri.

Sommaren gick. Man flyttade in till staden, jag fick, som nämnt, en anställning, och livet tog sin vanliga gång med arbete under dagen och förströelser om kvällarna. Vännen Albert besökte oss ofta och jag besökte då och då honom. Stora delar av kvällarna, då jag var hos honom, tillbringade vi tillsammans med hans syster. I ett mindre rum, som låg mellan matsalen och salongen, satt vi kring ett litet runt bord, på vilket brann en ^{fotogen-}(petroleum)lampa med en skär skärm, som spred ett varmt ljus omkring sig. Det var inte så ljusst i rummet men hemtrevligt. Jag ser ännu i dag hur den lilla fröken Fischer satt mitt emot mig. Det var inte brukligt hos oss att lägga bort titlarna, och vi började säga "Du" till varann först efter förlovningen. När vintern kom, så hette det att man måste åka skridskor. Fischers var skridskoåkare. Jag beställde ett par skridskor hos den då bekanta firman Huber, med snörkängor, köpte en skridskojacka med skinnkrage - och i slutet av november, när öppningsfesten på skridskobanan i Jusup^{ov}trädgården gick av stapeln, var vi alla tredär-. Albert hade många vänner och överlät sin syster åt mig - och så blev jag under de följande fem vintrarna ^{Mammas} trogne kavaljer. Men ej blott på

på skridskobanan, utan överallt, där det var någon tillställning, var vi tillsammans, på danskvällar och på teatern, utflykter och dylikt. Om somrarna bodde familjen Fischer också i Strelna och där träffades vi jämnt. En gång varje år skänkte jag ^{Manja} mammanågra rosor på namnsdagen, men bara då. Om jag tänker, huru många blommor jag skänkt ^{Manja} mamma senare, så förstår jag inte huru detta var möjligt.

Så hade fem år gått och jag reste utomlands, ¹⁸⁹⁹ där jag stannade två år. ^{Manja} Mamma och jag var då bara goda vänner. Såväl från Stockholm och senare ⁴ även från Paris och London skickade jag ^{Manja} Mamma en kort hälsning, som besvarades av ^{hennes} mamma med några ord. - det var allt. Den 8 februari 1901 var jag åter hemma och mitt första besök gällde Fischers. Huru skulle hon möta mig, den lilla Fröken Fischer? Huru hade hon tillbringat dessa två år? När jag kom, öppnade hon själv tamburdörren. Där såg jag åter den fina flickan, som följt mig i tankarna under hela min resa. och ^{my} hälsade mig välkommen. Jag tryckte hennes hand och hon besvarade min ömhet. När sommaren kom ~~var~~ vi åter i Strelna. Vi var mycket tillsammans, åkte då och då till "Musiken" i Peterhof, där symfoniorkestern konserterade - och för släkting -

arna gjordes det ingen hemlighet om, hur det var ställt mellan oss.

I slutet av juni kom min far en gång ut till landet och berättade, att han träffat en gammal bekant, en av direktörarna på bryggeriet "Kalinkin" och att denne nämnt att det skulle finnas en plats på bryggeriets kontor, vilken kanske skulle passa mig. Jag anmälde mig nästa morgon hos Direktör Gibson, som var engelsman. Det enda man frågade mig var, om jag kunde engelska, - något annat frågades inte. Jag hade just kommit från England - och vi fortsatte samtalet på engelska. Man lovade lämna mig besked om några dagar och det dröjde verkligen inte mer. Jag fick ett erbjudande för ett vikariat på 3 månader med en lön av 100 rubel i månaden, - och den 8 juli 1901 klockan 9 på morgonen tillträdde jag tjänsten som andre korrespondent. Tre månader senare blev jag fast anställd med en lön på 150 rubel i månaden.

Arbetstiden var på den tiden från kl. 9,00 på morgonen till kl. 7.00 på eftermiddagen med två timmars lunchtid emellan. Kontorspersonalen bestod av ca 20 man, bland vilka några stora herrar, som Direktörarna Schottländer och Gibson, Kassör Dickinson

bokhållaren Weyermann, alla med assistenter och höga löner. Som ^{Förste korrespondenten} korrespondent var en viss Beresin anställd, vilken dock, som jag snart förstod, baratollerades. Man hade förmodligen tagit mig som reserv. Ett år senare lämnade (Beresin) bryggeriet och jag övertog hans arbete.

→ Den 15 april 1903 eklaterades vår förloving. Vid den tiden fick man anhålla om flickan hos hennes föräldrar. Vi hade kommit överens, att jag skulle komma nästa söndag på eftermiddagen. När jag kom till Fischers, mottog mig fadern ensam. Efter några hälsningsord lade jag fram mitt ärende, De vid sådana tillfällen brukliga fraserna växlades. Pappa Fischer sade att det såväl för honom som för hela familjen var en stor glädje att kunna ge mig dottern - och så var den officiella delen avverkad. I rummet bredvid väntade ^{Manja} mamma med sin moder, bröder och syster. De blevo inkallade, och så lågo vi alla i varandras armar. Vin och bakelser hämtades och så dracks det en skål för det förlovade paret. Ett par timmar senare åkte vi med ^{Manja} mamma upp till mina föräldrar i mitt föräldrahem, där förlovningen firades likadant med vin och bakelser. . Vi hade bestämt att vi skulle gifta oss

om ett år. Att vara förlovad ett år var mycket vanligt. Man hade ju mycket att förbereda, sy utstyrseln, skaffa allt som behövdes för hemmet o.s.v. Det tog tid. Vi satte preliminärt den 20 april ¹⁹⁰³ som dagen för bröllopet och det blev också så.

[I tjänsten hade under tiden en viss förbättring inträtt för mig, inte så mycket vad beträffade lönen, men min ställning. Först hade således min företrädare slutat, och snart därefter blev det förändringar i direktionen. Direktör Schottländer lämnade bryggeriet, och i hans ställe kom den 1 februar 1903 Ivan Romualdovitsch Maletsky. Om under Schottländers tid alla dispositioner gick genom Direktör Gibsons händer, så koncentrerade nu så gott som allting hos Maletsky, och denne använde från första dagen synnerligen mycket mig för erledigandet av det löpande arbeten. Det dröjde ej länge förrän jag därigenom erhöll en mera fristående ställning gentemot de andra kollegerna. Jag hade på sätt och vis avancerat till Maletsky's närmaste assistent.]

→ Under tiden närmade sig den av oss för bröllopet fastställda dagen. På kvällen den 19-de var jag för sista gången hos Fischers. Där var en del ännu ej

färdig, men ändå det mästa.

Vigseln ägde rum i den Tyska kyrkan ("Die Reformierte Kirche"). Klockan fem åkte ^{till kyrkan} jag i en av två skimlar dragen, enbart för bröllop avsedd vagn, som inuti var klädd med vitt sidentyg och hade elektriska lanterner, (till kyrkan.) Straxt därpå kom också Fischers. Orgeln intonerade bröllopsmarschen, jag bjöd ^{Mamma} mamma armen, - och så skredo vi arm i arm på den röda mattan till altaret. Vi gingo i strålande stämning och tvivlade inte att vi gick en lycklig framtid till mötes. Efter vigselakten sjöng en grupp medlemmar från en förening, till vilken också ^{Mamma} mamma hörde - och så var vi förenade för livet. För att giva gästerna möjlighet att samlas före oss, gjorde vi en liten rundtur . Det hade samlats omkring sjuttio personer. Champagnen strömmade ymmigt. Därefter klädde vi om oss. Jag i en ny kavajkostym , mamma också i en ny resedräkt, och åkte till den Finska järnvägsstationen på bröllopsresan. Många av våra vänner hade följt oss till stationen för att vinka av. Sid

Så har vi tillsammans med ^{Mamma} mamma vandrat 12
i 38 år sida vid sida i ostörd lycka till hennes död.
Vid vår silverbröllop¹⁹²⁸ var vi i våra hjärtan lika unga som för 25 år sedan, och hade den grymma döden icke

ryckt bort henne, skulle vi förmodligen även i dag
leva i oförändrad harmoni med och för varandra.)

-o-o-o-o-o-

efter bryggeriet
Två år senare var min ställning på bryggeriet betydligt bättre än förut. Maletsky protegerade mig så att vi vid nyåret 1905 redan hade så goda inkomster att vi kunde leva utan bekymmer. Vi hade en trevlig våning på tre rum och, med badrum, en kvartstimmes väg från bryggeriet. På den tiden reste jag på tjänstens vägnar en gång till Moskva. När farmor hörde det sade hon, att ^{Mamma} mamma ovillkorligen skulle resa med. Hon sade att ^{Mamma} mamma var ung, vi hade inga barn, och man kunde aldrig veta när nästa tillfälle skulle erbjuda sig. Så reste vi tillsammans och det blev verkligen så, och när jag nästa gång fick resa till Moskva, så reste jag i sällskap med några kolleger och det hade nog inte varit så lätt för ^{Mamma} Mamma att följa med - så hade ^{Mamma} mamma fått tillfälle att se Moskva.

Denna sommar ställdes på bryggerier en del lägenheter, som stod oanvända, i ordning och en vacker dag talade Maletsky om för mig att även jag skulle få en våning. Det var en stor överraskning. Han sade också, vilken våning han hade tänkt att jag skulle ha.

Den skulle bestå av 5 rum och jungfrukammare. På den tiden kände jag redan varje vrå på bryggeriet och jag var mycket nöjd med den av Maletsky valda lägenheten. När jag på kvällen kom hem var glädjen stor, och vi hade under hela sommaren tillräckligt att tänka och resonera med ^{Mamma} mamma, huru vi skulle ha det och hur allt skulle ordnas. Alla rum skulle nytapseras, fönster och dörrar nymålas o.s.v. Det var ett enfamiljshus, som vi flyttade in. Från ingångsporten ledde en trappa till våningen "högparterre". Trappan belagde vi med en röd matta. Från tamburen kom man in i salongen. Denne hade tre fönster och för pelarna mellan dem hade jag beställt ovala venecienska spegel, som voro mycket dekorativa. Vi skaffade oss bara goda möbler så att våningen snart fick ett fönämt utseende. Till vänster från salongen kom man in i herrummet och till höger i matsalen. Denna var ett hörnrum, hade två fönster på båda sidor, som vette mot de båda gatorna, och vi hade sol där hela dagen. Vidare gick det till vår sängkammare, och därifrån till den framtida barnkammaren, badrummet och köket. Jungfrukammaren låg en trappa upp. På ^{Mammias} mammas födelsedag firades denna vinter invigningsfeten. Vi hade bjudit närmare trettio personer. Vännen Pingell, som ännu var ungtkarl och som hade varit marskalk på vårt

bröllop, dansade en vild Cake-Walk, en på den tiden modern negerdans, och kollegan Macky spelade musiken. De äldre herrarna hade under tiden slagit sig ned vid det gröna bordet och spelade kort. Vid midnattstiden serverades så soupén. Gästerna brukade vid den tiden gå hem ej före klockan tre-fyra.

(Ni vet att det) ^{har} det alltid varit min önskan att göra ^{Mamma} mammas liv så skönt som möjligt, och jag minns, att vi vid det tiden upplevde en lång rad av solskes - dagar. Livet hade långsamt stabiliserat sig, jah hade mitt arbete, ^{Mamma} mamma skötte hemmet och i köket hade vi vårt präktiga hembitråde Sina, som kommit till oss från första dagen efter vårt bröllop, och som inte tröttnade att alla söndagarna bjuda oss på de läckraste pirogerna. Vi hyrde en flygel, jag spelade mina lätta valser och ^{Mamma} mamma sjöng sygenervisor, dock helst när vi var ensamma hemma.

En kort tid efter som vi hade flyttat in i vårt nya hem meddelade Maletsky att han med sin fru tänkte besöka oss på söndag eftermiddagen. Vi kände oss mycket hedrade, naturligtvis, men da gällde det också att besvara visiten söndagen därpå. Jag minns vårt första besök hos dem. ^{Mamma} Mamma hade hatten på och satt i hanskar hela tiden vi var där. Jag gick i hög hatt ,

vilken togs med i salongen och ställdes på flygeln, -
handskarna lades i den. Sedan upprepades dessa ömse -
sidiga visiter ett par gånger varje vinter. Så små -
ningom införde alla våra släktingar och ^{mammans} mammas vänner
bestämda mottagningsdagar - den ena hade mottagning på
fredagarna, den andra på tisdagarna, den tredje på ons -
dagarna - och så hade alla damer tillräckligt att tänka
på de ömsesidiga uppvaktningarna. Även ^{mamma} mamma hade en
viss veckodag, då hon tog emot sina bekanta damer. Om
kvällarna var man rätt ofta ^ö bårta, slakten var rätt
stor och alla födelsedagar måste respekteras. Även te -
atrarna glömdes icke bort. Vi besökte ofta den ryska
dramatiska teatern, även den franska, och operakvällarna
glömdes icke bort. Vi har hört och sett alla berömda skå -
despelare och operasångarna av den tiden. Vi har hört
Sobinov, Schaljapin och alla andra. När vi straxt före
kriget hade en bil på bryggeriet, som jag disponerade,
åkte vi till teatern i bil och bilen hämtade oss efter
föreställningen. När vi då kom ut från teatern sent på
kvällen, i våra varma pälsar när det var vintertid, och
teaterportiern skrek ut över teaterplatsen, där vagnar
väntade, "Grigorjew från Kalinkin Bryggeriet", upplevde
^{mamma} mamma intrycksfulla ögonblick. Hon smög sig närmare till

mig, hon kunde inte tro, att vårt liv hade gestaltat sig så vackert och ^{och} det var sant, att vi åkte i bil. S. 20

Tre år senare var jag på bryggeriet i ledande ställning. Kontorschefen Dickinson hade avgått och jag var utnämnt i hans ställe och likaså som Vice Direktör. Detta var år 1908. Hemma hade familjen under tiden blivit större. Boris och Margareta hade kommit. Förutom vårt gamla hembiträde, numera kokerska Sina, hade vi en barnjungfru Natascha. Nu hade ^{mamma} mammas lycka nått höjden. Vi hade två barn och levde i en harmonie, som ej stördes av någonting. Om somrarna bodde man på landet, och ni har ju själva egna minnen från den tiden. Efter några år anlände vår lilla Georg - och så var vi en rätt stor familj. [Under åren 1909 till 1912 inträffade på bryggeriet en del förändringar, som en tid hotade även min ställning. Direktör Gibson lämnade bryggeriet och i hans ställe kom Sprink från Moskva. Maletsys ställning blev undergrävd och även jag fick snart kännning av det. Då jag var Maletskys närmaste medarbetare, såg det ut som de eventuella förändringarna kunde beröra även mig. Sprink hade tagit även mig på den svarta listan, och önskade ha sina medarbetare från Moskva kring sig även här i Petersbug. Seiberlich togs över. Han skulle

med tiden ersätta mig. Men där hade Sprink räknat fel. Under de år, som jag samarbetat med Maletsky, hade jag skaffat mig en sådan ställning, där allting gick genom mig. Innan något gick till direktörerna fick det först komma till mig, och det visade sig snart att det på den platsen inte behövdes någon ändring. Vid nyåret 1909/10 hade vi med Sprink redan blivit rätt goda vänner, och när Maletsky på våren 1912 lämnade bryggeriet hade jag blivit Sprinks högra hand och min ställning som "Der Vicedirektor" var starkare än någonsin.]

På hösten 1912 erhöll jag den vackra direktörs - bostaden, i vilken vi bodde tills vi reste bort. Från den lägenheten har Ni ju själva många minnen. Kommer Ni ihåg huru det såg ut där? Från tamburen gick det rakt fram till mitt herrum. Straxt vid det första fönster stod akvariet med de små abborna, vars föda bestod av små röda levande maskar, och så skrivbordet. Till vänster vid väggen stod den stora soffan och fotöljerna, och vidare bokskåpet. På väggarna hängde tavlor och på den ena två japanska medaljonger, vilka Maltesky hade köpt för mig när han var i Japan, vid dörrar och fönstrar plyschdrapperier. Rummet var synnerligen trevligt om kvällarna. Från herrummet kom man in i salongen, vilken

var ett stort rum. Möblerna voro klädda med rött siden -
 tyg, på den andra sidan stod vår nya flygel, som vi var
 inte litet stolt över. Mellan fönstren stod den stora
 trumeau-spegeln och på kortväggarna hängde de venezian -
 ska speglarna. På den stora väggen hade vi en vacker
 tavla, målad av mammas broder Albert. Liksom i herrummet
 låg framför soffan en stor matta och framför spegeln - ett
 björnskinn. [Kommer Ni ihåg huru det såg ut där när jul -
 granen var tänd och julklappar låg överallt under granen,
 när mamma satt i soffan och plockad upp den ena jul -
 klappen efter den andra. Vid en av de sista julfesterna
 fick mamma kristallskålen med silverfoten, som vi räknade
 som förlorad, men som Kapten Karlovic vid ett besök i
 St. Petersburg några år senare med sin båt fick tillbaka
 av min broder Woldemar och återlämnade den till oss i
 Råsunda. Jag tror att jag vid samma jul fick av mamma hen -
 nes fotografikort, där hon står med muffen i handen. Det
 måste ha varit 1915 eller 1916.]

Från den stora salongen ^{gick det} till den lilla salongen,
 ett förtjusande litet rum, där möblerna gick i grönt, -
 och därifrån i vår sängkammare och Eder barnkammare.
 Intill denna låg det ^{ännu} en barnkammare, som Boris tog i
 besittning, när han började skolan.

När jag tänker på vår matsal, så ser jag den mest i kvällsljus, när vi hade besök vid födelsedagsfest eller andra tillställningar, ~~att~~ när bordet var dykat för 18-20 personer, - släkten var rätt stor och vänner hade man ju också. [Minns Ni de två fågelmedaljongerna på långväggen, som vi med mamma hade köpt på en utställning? Och så trädgården med de vackra blommorna om somrarna och snö och isberget om vintrarna. Portvakten Matvej var Eder vän och han hjälpte Er att göra snögubbar m.m. Men ibland ville Ni inte ha hans hjälp. Sånående det att en vattentunna, där vattnet hade frysit till is, föll omkull och skadade Margaretas fot. Man ringde genast till fältskären Trifonow, och han kom och lade kompresser på foten av Burows lösning. Hur långt ^{borta} /är allt detta!!!]

Sommaren 1914 skulle jag göra en affärsresa till Sverige och då sade Sprink: Tag frun med! Det blev stor uppståndelse hemma, det kan Ni ju förstå. Vi skulle resa bort och lämna eder tre ensamma. Men allting ordnade sig - och den 23 juni startade vi. Vi bodde då på landet. Jag hade åkt in till stan tidigt, som vanligt, och ^{Mamma} mamma skulle komma efter vid middagstiden. När ^{Mamma} mamma kom till stan, väntade chauffören Grigorjew vid stationen med bilen. [Jag hade på den tiden en bil till

till mitt förfogande av bryggeriet. Det fanns inte många bilar i Petersburg på den tiden.] Efter som de flesta släktingarna bodde på landet, var det bara *min far* farfar som var nere vid båten för att vinka av oss.

Från bryggeriet hade min kollega Pulman oväntat kommit. Han önskade en angenäm resa och överräckte rosor till mamma. Vi startade i det vackraste sommarväder, som blev oss troget under hela resan. Till Stockholm kom vi på midsommardagen och jag fick uppskjuta mina affärsvisiter till dagen därpå. Vi bodde på Grand Hotell, åt lunch på Operakällaren och middag på gamla Hasselbackens utsökt vackra restaurant, som jag kände från min tidigare vistelse, och här bjöd jag mamma på ett glas Champagne.

Nästa morgonen sökte jag upp mina affärs-
vänner, Bröderne Herrmann. Innan dess hade vi varit med mamma i en hattaffär, där jag köpte mig en ljus hatt. Jag nämner detta, ty i Ryssland hade jag aldrig haft en ljus hatt, bara svart. De närmaste dagarna fortsatte jag mina affärsbesök om morgnarna; på eftermiddagarna var jag mest ledig. Så hade vi tillfälle att närmare se på det vackra Stockholm. Oscar Herrmann bjöd oss den ena dagen på lunch på Operakällaren, vi bjöd honom på middag på Hasselbacken, - sista dagen bjöd han oss

på middag, och när vi morgonen därpå lämnade Stock -
holm med kanalbåten på väg till Göteborg, låg en
bouquet av rosor i kajutan för mamma. I Göteborg stan -
nade vi bara en dag och fortsatte därifrån med tåg till
Hälsingborg, där vi på stationen möttes av min vän
från Paristiden, Hilding Hedberg med fru. De hade re -
serverat rum Nr:1 på Hotell Molberg och på bordet lågo
igen underbara rosor åt mamma som en välkomsthälsning
från Hedbergs. Hos Hedbergs väntade middagen på oss.
Nästa dag var det vår tur att bjuda Hedbergs på mid -
dag, - på kvällen satt vi på Kärnan och drack punch i
sällskap med Hedbergs och några av deras vänner. Den
5 juli var det Hildings födelsedag och han bjöd på mid -
dag på utställningsrestauranten i Malmö. Vi var också
tillsammans med Hilding i Köpenhamn, dit vi hade rest
över, - och därifrån fortsatte vi till Berlin, där vi
sammanträffade med Farbror Woldemar och tant Gisela.
I slutet av juli var vi så åter hemma, - och 14 dagar
senare bröt kriget ut, vilket hade svåra följder även
för oss.

Bryggeriet träffades av kriget svårt. Det blev
förbud för försäljning av alla starka drycker bland dem
även för öl. Arbetet avstannade, de tyska bryggarna ,

av vilka vi hade några, blevo förvisade till det inre av landet, många av de anställda inkallades till militärtjänst, större delen av våra hästar - vi hade på den tiden 140 hästar - blev mobiliserad, arbetet stannade. Det uppstod en ovisshet, ty vad skulle man företaga så länge kriget varade....De första månaderna var rätt tråkiga., men så småningom försökte man anpassa sig, vi började brygga ett sorts "Svagdricka", byggde i en av fabrikslokalerna en jästfabrik, och så kom arbetet återigen mer eller mindre i gång. Så gick det första och det andra året, men ju längre kriget varade, desto större blev folkets missnöje ~~///tt~~ och man sökte efter ansvariga för krigets ogynnsamma förlopp; det blev knappt med livsmedel, allt flera årgångar måste inkallas och man hade på känn, att det ^{så} inte kunde fortsätta så länge. I början av mars 1917 bröt så den första revolutionen ut, kejsaren abdikerade, en provisorisk regering insattes. Man trodde att man hade funnit orsaken till olyckorna; men tyvärr var det inte så, ty blott några månader senare anmälde sig bolschewikerna. Detta deras första försök att övertaga makten misslyckades, men bara ett halvt år senare gjorde de ett nytt försök och det lyckades, - makten hade gått

över i deras händer.

forts. sid. 2b
 Jag skall inte skriva historien om den ryska revolutionen - den kan Ni läsa i de sedan utkomna böckerna. Jag skall här bara berätta om några av de upplevelser från den tiden, som berörde bryggeriet och mitt arbete där.

Efter oroliga veckor och månader hade vi kommit fram till januari 1918. Den 9 januari var en helgdag, som hade stiftats till minne av ~~av~~ den första revolutionära rörelsen år 1905. Det var tidigt på morgonen då vår bryggmästare Rassmann oväntat kom till min bostad. Det var i och för sig något ovanligt, men han hade också ovanliga saker att berätta. Kvällen förut hade en meeting av arbetarna ägt rum, vid vilken det blev en granskning av hela administrationen. Man hade kommit till slutsatsen att icke tåla direktören Sprink. Man skulle komma med sådana fordringar, som skulle göra det för honom omöjligt att stanna. På så sätt ville man tvinga honom att lämna bryggeriet. Jag frågade då Rassmann, vad som hade sagts om mig, och han försäkrade fullkomligt bestämt, att det inte sagts ett enda ont ord mot mig och att stämningen för mig var absolut sympatisk. När Rassmann hade gått, gick

jag genast till Direktör Sprink och berättade för honom vad som hade hänt och ^{vad}/Rassmann berättat. Sprink fattade omedelbart beslutet att flytta till Direktör Ebsworth, ty han vågade inte att ligga i sin bostad över natten. Direktör Ebsworth var en av styrelseledamöterna och bodde på Wassilji-Ostrov. Han hade tidigare skickat sin familj till England och tog frimodigt emot Sprink i sin bostad. Morgonen därpå var Direktör Sprink på kontoret som vanligt vid 9 tiden. Det dröjde ej länge förrän en delegation från arbetarkommittén anlände och överlämnade en lista med fordringar. Bland dessa var en fordran, enligt vilken fabriksledningen skulle underställa arbetarkommittén, men någon direkt fordran om Direktör Sprinks avgång fanns inte. . Sprinks nerver höll inte längre ut. Han var mycket upprörd och förklarade : "Jag går, vi måste gå." Med ordet "Vi" menade han sig själv och mig. Kusken Semjon fick genast köra fram och vi åkte först till Styrelsen och därfter till Arbetsgivare - föreningen, några advokater och slutligen tillbaka till Styrelsen. När jag kom hem hade det blivit kväll. På kontoret hade en stor del av personalen samlats och väntade på mig,- i en för arbetarkommittén avsedd lokal väntade arbetarna. Jag let dem veta att jag inte

kunde lämna besked förrän nästa dag, då styrelsen ännu inte fattat något beslut rörande deras fordringar. Jag själv kände mig mycket nedstämd. Överallt, där vi under dagens lopp varit med Sprink, hade han fört ordet. Han tänkte bara huru han skulle hämnas och hade upphetsat sig ^{till den grad,} att han trodde att allt arbete på bryggeriet skulle avstanna, om vi båda skulle gå. När jag berättade för mamma, huru dagen hade varit, sade hon: "Ring till Maletsky och tala med honom." Maletsky, som hade lämnat bryggeriet år 1912 och flyttat till sitt gods i Polen, hade återkommit till Petersburg. Våra engelsmen d.v.s. de som ägde bryggeriet, ägde också ett oljeslageri alldeles i närheten av oss, och där hade de givit Maletsky en Direktörsplats. Under de många år, jag samarbetat med honom, hade vi blivit vänner och han var den enda människan, jag kunde rådslå med. När han hörde vad det gällde, var han straxt beredd att komma, trots att det var så sent. Han frågade genast, varför jag skulle lämna bryggeriet ^{än} ingen begärde det. Han sade att Sprink endast av egoistiska skäl drog mig med sig, och tillade, att jag naturligtvis skulle stanna, i synnerhet som det inte fanns någon, som kunde ersätta Sprink utom mig.

När Maletsky hade sagt detta, blev allting plötsligt klar för mig, och jag har senare alltid med tacksamhet tänkt på Maletsky, när tankarna gingo tillbaks till den kvällen, då han varit hos mig.

Nästa morgon ringde jag till Direktör Sprink och meddelade honom, att jag beslutat att inte lämna bryggeriet och sade, att jag genast skulle komma upp till Styrelsen. När jag en timme senare kom dit, hade herrarna fattat sitt beslut. Direktör Sprink hade trätt tillbaka och jag hade utnämnts i hans ställe. Jag ringde till bryggeriet och meddelade att Styrelsen skulle vid middagstiden lämna besked angående arbetarnas fordringar. Vid den angivna tiden åkte jag tillsammans med Direktör Ebsworth till bryggeriet och ^{vi} mottogo arbetarkommittén i Direktör Sprinks arbetsrum. Direktör Ebsworth uppläste då ett meddelande av ungefär följande lydelse: " Styrelsen meddelar, att Direktör Sprink av hälsoskäl dragit sig tillbaka och att jag ^{S-T} hade utnämnts i hans ställe. Jag vill inte säga, att arbetarna hurrade, men de verkade vara belåtna. De kom fram till mig alla och skakade hand. Innan de gingo, sade jag att jag önskade på eftermiddagen diskutera med dem listan med deras fordringar, ty jag skulle övertaga

av fabriken endast
ledningen / om de uppställda frågorna kunde lösas på
ett tillfredsställande sätt.

Bland fordringarna var det, som jag nämnt,
fordran om, att fabriksledningen skulle underställas
arbetarkommittén. Av de många samtal, som vi haft med
advokaterna och andra personer, hade vi fått veta, att
denna fordran ej överensstämde med arbetarnas Central -
kommittés beslut. När vi då sammanträdde, sade jag åt
delegationen, att denna fordran måste strykas. Förmod -
ligen hade arbetarna själv kommit under fund med, att
de hade gått för långt. De ströko den fordran - och
därmed var arbetsfreden återställd.

Samma dag på kvällen hade hela personalen,
såväl konrorspersonalen som den tekniska, sammankallats.
Direktör Ebsworth kom igen till bryggeriet och läste
upp samma meddelande, som han hade läst på förmiddagen
till arbetarna. För att hålla mig till den historiska
sanningen, får jag nämna, att det gräts inga tårar över
Direktör Sprinks tillbakaträdande.

-o-o-o-o-o-o-

11 jan 1918

De sista månaderna före vår avresa voro trots den politiska oron lugna månader. Arbetarna hade vid flera tillfällen visat mig sina sympatier, fabriks- och kontorspersonalen voro mig tillgivna och vi levde i förhoppningen, att kriget snart skulle taga slut och att de väntade gyllene tiderna skulle börja. Nå ja, det blev nog inte så.

Lördagen den 31 augusti, det var år 1918, hade vi flyttat in från landet; korgar och lådor stodo utpackade i alla rum - det skulle göras nästa dag, vi var trötta och lade oss tidigt. Mitt på natten, klockan var väl omkring fem, blevo vi väckta av hembiträdet. Hon sade att det skulle bli en husundersökning. Jag hoppade ur sängen och gick till dörren. Jag vägrade att öppna, men de, som var ute, hotade att spränga dörren. Då var ingenting att göra, jag fick släppa in dem. De kom in med dragna revolverar och förklarade mig häktad. Ni minns väl huru det sedan gick till. Jag begärde att få se deras fullmakt. Då visade mig den, som tydligen var gruppens chef, en fullmakt, som var utställd in blanko d.v.s. utan något namn. Innehavaren av en sådan fullmakt kunde göra vad han ville. Nu genomsöktes allting, skåp, bord, korgar och koffertter. Man sökte vapen, som emellertid ej

fanns, och de plockade ihop silver och allt, som var av värde. ^{Mamma} Mamma lät genast spanna för och åkte till min bror Woldemar, som också väcktes ur sängen, - och tillsammans med honom till Svenska Legationen. Där kom legationsrådet Koskul ut i pyjamas. Han skickade mamma och broder Woldemar till kanslisten Lundberg, som bodde ej långt från legationen. Lundberg var genast beredd att hjälpa. Så kom de alla tre till bryggeriet. Husundersökningen var ännu inte avslutad och Lundberg kunde inte stoppa min häktning, - jag fick följa till polishäktet. Lundberg i sin tur åkte omedelbart till den Centrala Revolutionskommittén, där han lyckades utverka att jag blev släppt, - jag var ju svensk. Så småningom, d.v.s. om ett par timmar, kom jag ^{så} hem. Jag fick också tillbaka allt, som de hade tagit.

Husundersökningen hade naturligtvis gjort ett svårt intryck på oss alla, och mot kvällen var vi med mamma rätt nervösa. Men under natten hände ingenting - och nästa morgon gick jag som vanligt vid niotiden till arbetet. Emellertid satt den inre oron kvar och tankarna kretsade uavbrutet kring gårdagens händelser. Då skjöt plötsligt en tanke genom mitt huvud: "Vi måste bort!! "

När jag vid lunchtiden kom hem och talade om för

^{mamma}
 mamma, att jag hade tänkt, att vi borde resa till Sverige, blev hon bestört. Hon kramade om mig och sade: "Menar Du verkligen allvar", - och när jag bekräftade det, började hon gråta. Efter en stund ^{resen} sade hon; att om jag tycker att vi måste göra det, så vill hon inte säga emot. Så fattades det stora beslutet! Aldrig i mitt liv har jag känt det så bestämt att beslutet måste vara riktigt, - och framtiden har ju visat att det var det.

Nu följde dagar av förberedelser. Släkten och vänner besöktes. Farmor hade svårt att förstå, ~~varför~~ vi hade så bråttom. Hon tyckte att familjen borde hålla ihop, som hittills, och vänta. De andra släktingarna visste inte, vad de skulle göra, - men ingen var beredd att resa genast. Bland våra vänner var det många, som avundades oss. ^{Mamma} Vår lilla mamma grät många tårar under den tiden och ju närmare uppbrättsdagen kom desto svårare blev det om hjärtat. Hemmet var för henne allt. Under tiden hade vi fått besked om, att Sverigebåten skulle avgå tisdagen den 17 september. ^{Mamma} Mamma åkte till skolan, vilken Boris redan besökt två år och där Margareta skulle börja, för att avmäla dem och meddela, att de ej skulle fortsätta skolgången. Jag själv hade massor av saker att ordna på bryggeriet. Vi märkte knappast huru två veckor

hade gått. Nu var allting ordnat, avskedsvisiterna var gjorda, reseeffekterna nedpackade, pass, biljetter och övriga resepapper klara. Måndagen den 16 september var jag för sista gången på kontoret. Jag hade sammankallat hela personalen, såväl från bryggeriet, som från kontoret för att taga avsked. Det var ett allvarligt avskedstaggande, ej blott för mig, utan tydligen också för många av mina medarbetare. För att göra avskedet lättare, sade jag, att jag inte säger "farväl" för alltid, utan endast för en kort tid. Jag förklarade, att jag efter vad som hänt, var angelägen om att få familjen i säkerhet, och att jag skall återvända så snart förhållandena skulle tillåta det. Endast till min gamle kollega och vän, Nowitschkow, anförtrodde jag, att jag ej skulle komma så länge bolschevikregimen ~~varar~~ ~~////~~ - om det ej skulle bli en ändring, så skulle jag ej komma. /

Jag skriver denna del av mina minnen i mitten av september 1941. Det var samma årstid för 23 år sedan, då överresan till Sverige företogs. Huru klart stå de händelserika dagarna från 1918 för mina ögon. På kvällen den sista dagen var allting färdigt för resan. För att inte utsätta Eder trogne vän och kamrat, foxterriern "Flock" för ett obestämtöde, lät vi söva den. Vi hade

också en get från landet, där vi bodde under sommaren, - vi hade den för mjölkens skull. Nu fick geten skickas tillbaks. De sista hönsen slaktades och stektes, och två stycken togs med på resan och lades i matsäcken.

Kort före sängdags ringde min kollega Bauder och frågade, om han med sin fru fick komma över för att ännu en gång säga "Adjö". De bodde mitt emot oss på andra sidan av gatan och kom efter några minuter. Vi plockade fram den sista flaskan champagne, som blivit över från Georges dop och som vi gömt vid husundersökningen, och tömde den under ömsesidig önskan om en bättre framtid. Jag kan nämna, att jag träffade Bauders ett par år senare i Riga, när jag gjorde mina resor dit från Sverige.

Den kvällen låg vi inte i ordentligt bäddade sängar och vi sov väl ej heller så mycket. Alla möbler, även vår vackra flygel, hade ställts bort i de tre yttersta rummen, endast det mest nödvändiga stod kvar, - när vi hade stigit upp, flyttades även den del i de tre rummen. Sedan vi dryckit vårt kaffe och hembiträdet städade de övriga rummen, låstes dörrarna, ^{till de tre rummen,} och för säkerhets skull spikade jag träplankor tvärs över dem. Det visar, huru främmande för oss tanken var att dörrarna kunde brytas upp. Vi trodde att låsta och fastspikade dörrar skulle vara tillräckligt för att skydda vår egendom.

Huru dåraktigt var det att tänka så. Redan några veckor efter vår avresa blev vårt hem skövlad bokstavligen till den sista stolen. - När allting var klart denna minnesrika morgon, det var den 17 september, bröt vi upp. Kusken "Semjon" hade kört fram och vid porten hade flera av de anställda samlats, bland dem Bryggmästaren Rassmann och Nowitschkow. Mamma hade tårar i ögonen och jag själv var ej heller vid bästa humör. När alla hade gått ner, återvände jag ännu en gång till våningen och gick genom alla de stora, nu tomma, rummen. Det gjorde ändå ont att skiljas från det kära hemmet. Jag låste så ytterdörren och lämnade nycklarna till Nowitschkow. På ytterdörren satt det stora skyddsbrevet, med det röda sigillet, från den Svenska Legationen - och så åkte vi iväg. Vid huvudinfarten till Bryggeriet hade rätt många arbetare samlats. De drogo av sina mössor och vinkade - och så lämnade vi bryggeriet för alltid. /

Vid Sverigebåten vid Nevakajen var det rätt mycket folk. Man hade sagt att båten skulle gå tidigt och därför voro vänner och släktingar, som ville avvinka oss, redan där. Men det dröjde längre än beräknat, ja flera timmar. Passagerarna och resgods skulle visiteras - och det tog tid. Jag och de mina undslapp den pinliga

visitationen. Jag hade lyckats utverka i Legationen att få resa som svensk kurir. När visitationen av passage - rarna var över hade de flesta av våra vänner gått. Det var arbetsdag, de hade sitt arbete. Klockan tre på efter - middagen var så allting färdigt, skeppsklockan ringde, lantgången drogs in och båten satte sig långsamt i rörelse. På kajen stod endast vårt medlembiträde "Ronja" kvar och grät bittra avskedtårar.

För Er var hela avresan en omväxlande till - ställning. Ni började också genast närmare undersöka båten under det att vi med mamma gick in i kajutan för att göra där allt i ordning. När båten kom ut i den så kallade "Sjökanalen" såg vi en del av byggnaderna från vårt bryg - geri, som låg inte långt därifrån. Det var vår sista blick vi kastade på den gamla hemtrakten. Sedan tittade vi med mamma blott framåt.

När vi passerat Kronstadt serverades middag, vil - ket igen var en upplevelse. Sensationerna tog inte slut - och för Er var ju allting ny. Mot kvällen blevo vi hejdade av ett tyskt krigsfartyg och på morgonen därpå var vi i Reval. Kort innan vi kom dit hade det blåst kraftigt, och vi var inte i bästa kondition, men det gick över. Vi fick inte gå i land och fick ligga där till morgonen därpå. Så satte vi kurs på Hälsingfors och fortsatte vidare till

kvällen, då vi igen fick ligga stilla i finska skär -
gården. Morgonen därpå kom vi tidigt till Mariehamn
och en/^{kort}stund senare anträdde vi den sista etappen av
vår resa, resan över Ålands hav, där det blåste mycket
kraftigt, - på kvällen d.v.s. den 21 september var vi
i Stockholm.

-o-o-o-o-o-o-o-

Så började ett nytt avsnitt i mitt liv. Jag
hade inga bestämda planer. Hittills gällde det bara att
komma bort från det ryska helvetet. Vad, som vi därefter
skulle göra, visste vi inte, men vi andades lättare upp
och voro glada att resan var lyckligt överständer. Na -
turligtvis tryckte framtidens osäkerhet på sinnet, där -
emot kunde ingenting göras..... Nåväl, ehuru ni själva
upplevt allt som hänt de följande åren, vill ja ändå
skriva ner händelsernas utveckling enär det annars skulle
glömas. Det kan ju ändå bli av intresse att någon gång
läsa om de gamla upplevelserna.

Vid sjutiden hade vi passerat tullen och stod
nu på Skeppsbron med vårt bagage. Jag gick över gatan
till Hotell Reisen, vilket jag kände, . Jag trodde natur -
ligtvis, att det skulle finnas ett rum där för oss. Men
det visade sig att så inte var fallet. Det fanns inte

ett enda ledigt rum. Vi frågade några ombud från andra hotell, som stod på kajen, men fick samma svar. Det var "Barnens Dag" nästa dag och därför var det många främmande i stan. Det var ingenting annat att göra än att taga en droska, plocka på handbagaget och försöka hos de många hotell, som på den tiden fanns på Drottninggatan. Vi lyckades så få ett rum på Hotell Kronprinsen, där mamma stannade med Margareta och Georg, och ett på Hotel Regina för mig och Boris. . Dagen därpå kunde vi inkvarteras på "Palas-Hotellet, där vi stannade tre veckor. - Jag satte mig i förbindelse med min gamle vän Hilding Hedberg och denne övertalade mig att komma till Hälsingborg, där han skulle ordna det för oss på bästa sätt. Eftersom bostadsfrågan i Stockholm var mycket svårlöslig och jag för övrigt inte hade några bestämda planer, reste vi ner till Hälsingborg. Vi blevo inkvarterade på hotellet i Råå, för huru ^{tid} ~~lång~~ visste vi då inte. Vi levde alltjämt i förhoppningen att kriget snart skulle ta slut och att vi skulle kunna återvända till Ryssland.

De första veckorna i Råå voro svåra veckor. Spanska sjukan var epidemisk. Borja kom redan svårt sjuk till Råå, med hög feber, och blott några dagar senare insjuknade båda Mumu och Georg. Mamma och jag blevo för -

skonade av sjukdomen. Så småningom blevo Ni alla tre
 friska igen - och så hade vi blott att vänta på för -
 ändringarna i världsläget. . En lärarinna från folkskolan,
 Fröken Andersson, engagerades och Ni började plugga
 svenska. Även mamma deltog i lektionerna och hon talade
 efter några år ~~svenska~~ ^{svenska} nästan felritt. Annars hade vi det
 bra på Råå-Hotellet. Uthungrade som vi voro, smakade även
 torsken, som vi fick till middagen, mycket bra. Det var
 ju ej heller något fel på fisken, men när den serverades
 tre gånger i veckan, så tröttnade ^{vi} och orkade knappast äta
 den mer. Hos lantbefolkningen väckte ^{vi} ett visst uppseende,
 vilket var inte att undra på. Vi hade nämligen våra vin -
 terpälsar på oss trots att det inte alls var kallt. Men
 vi trodde att det var vinter och tog ingen notis av det
 rådande vädret. Vårt omgänge på den tiden var familjen
 Hedberg, och under en kortare tid familjen Köhler. Men
 Köhlers flyttade rätt snart till Tyskland. Vi hade knap -
 past märkt det, när Julen stod ~~///~~ för dörren. Det var
 självklart att vi skulle fira Jul som alltid förut med
 julgran, presenter m.m., och så köpte vi en liten gran
 och julgransljus. Julgransprydnader gjorde ni själva.
 Några av dem har vi ju ännu kvar. Minns Ni ännu, hur
 vackert julgranen brann på bordet och hur den lilla spel -

dosan let höra sin vackra melodi? Mamma och jag var lyckliga över, att vi ändå hade det så bra! På kvällen fick vi den dagen en extra fin souper, med svenk julmat. Så förlöpte vår första Jul i Sverige. Vi har nu alla år därefter lyckats ha en julgran, som förut.....

Långsamt men säkert började pengarna, som jag hade med mig från Ryssland, taga slut, och eftersom nyhetererna från Ryssland voro oförändrat dåliga, började vi alltmer räkna med möjligheten att vi kanske bli tvungna att stanna i Sverige längre än tänkt. Jag började tänka på att söka arbete och reste därför till Stockholm, och där träffade jag tillfälligt en gammal ungdomsvän från Ryssland, som var svensk, och som nyligen också lämnat Ryssland, Gustaf Hoffmann. Han var sysselsatt med att organisera en avdelning av det ryska Kooperativa förbundet/ och frågade, om jag ej ville var med. Jag akcepterade naturligtvis gärna, och i slutet av april kom vi alla över till Stockholm och bodde det följande halvåret i Råsunda, där jag hade lyckats få tag i en möblerad trerums lägenhet.

Emellertid förstod jag genast, att jag icke kunde leva på den lön som jag fick, och jag började se mig om efter något bättre. Efter två månader lyckades

jag få en plats som direktör i en firma som hette :
 Förenade Kommers & Industri AB. Det var en krigsfirma
 och platsen var, som jag snart märkte, ingenting för
 framtiden. Men för dagen fick jag en bra lön och den
 hjälpte mig att komma över de närmaste 18 månaderna,
 då firman gick i likvidation. Under tiden hade jag
 varit flera gånger i Reval, där jag en tid var med i sty-
 relsen i Aktiebolaget Franz Krull och lärde känna de
~~personer~~
 människor, med vilka jag sedan samarbetat i många år.
 Ett halft år efter likvidationen av firman Förenade
 Kommers grundade jag min egen firma.

De första åren voro fulla av besvikelser -
 och först efter tre år inträdde en viss stabilisering.
 Sedan gick det ibland upp ibland ner, men ändå mest upp,
 tills firma år 1939 nådde höjden med en årsomsättning,
 som översteg alla förväntningar, - årsomsättningen var
 över en million kronor.

Straxt i början hyrde jag mig ett litet kontor
 vid Hamngatan. Vi bodde ju i Råsunda och jag tyckte, att
 det var nödvändigt att ha ett kontor i staden. Min gamle
 kollega från "Förenade Kommers", Gunnar Bernhard, anslu-
 tade sig till mig, - och så satt vi då varje dag mitt -
 emot varandra vid arbetsbordet och slog våra huvuden

ihop. Vi ringde och talade med folk i telefon, sände ut offerter, begärde anbud o.s.v., dock tyvärr utan nämnvärt resultat. I ett kontor i samma trappuppgången arbetade en gammal vän till mig, Carl Würtenberger. Han hälsade på oss varje dag och han ställde alltid den stereotypa frågan: "Nå, har Ni redan infört någon inkomst i kassaboken"? Vi svarade alltid med att säga, att vi bara väntade på honom för att göra det. Under loppet av de närmaste två åren hade jag tillfälle att resa ett par gånger till Finnland för att hjälpa mina engelska vänner från St. Petersburg och Bryggeriet med en del likvidationsarbeten. Jag besökte förutom Hälsingfors även Viborg, varifrån jag hade vackra minnen från mina tidigare besök tillsammans med mamma, och t.o.m. Riga och Reval, där jag hade tillfälle att återse mina nya vänner. Av dem fick jag höra att de var i färd med att bygga ett exportslakthus, vilket eventuellt kunde bli av intresse även för mig. De frågade mig om jag ville representera dem i Sverige. Därmed öppnades en möjlighet för mig att utvidga min verksamhet med en import till Sverige, - och ehuru det tog en lång tid för erhållandet av tillstånd för en import av köttvaror från Estland, så fick jag slutligen tillståndet, - och därmed också vind under

vingarna och nytt mod att fortsätta.

Med övertagandet av representationen av slakt -
huset kom jag helt in i livsmedelsbranschen, men det
dröjde ändå rätt länge innan affärerna kom riktigt i
gång. Sedan kom sändningarna regelbundet med varje båt
en gång i veckan. Dessa bestod huvudsakligen av slak -
tade får. I början hade vi många anmärkningar, när va -
rorna kom fram i dålig kondition. Mina vänner hade ingen
erfarenhet om sjötransporter, men förpackningen förbätt -
rades, varorna avkyldes starkare, och efter en tid upp -
hörde anmärkningarna och leveranserna utfördes klanderr -
fritt. Sändningarna blevo allt större och det hände
ofta, att värdet av väckosändningarna översteg tio -
tusen kronor....Hur många minnen har jag inte från den
tiden. Jag besökte Reval regelbundet två à tre gånger
om året, fortsatte därifrån ofta till Riga i Lettland
och Kovno i Litauen - jag hade sedan även där betydande
affärer med slakterierna och andra firmor, mest i livs -
medelsbranschen. Då voro förhållandena i dessa länder -
blott några år efter kriget - mycket primitiva. De nya
unga staterna hade ännu ej hemtat sig från krigets
följder, det härskade stor armod, - men över befolk -
ningens humör hade man ingen anledning att klaga. Alla

hade fått nytt livsmod i och med grundandet av de nya självständiga staterna, och de tog emot utlänningarna med öppna armar. Det fattades en hel del, ja mycket, - men inte livsmedel. Till torgen kom varje morgon livsmedel i överflöd, bönderna kom från landet med kärror fullpackade - och omräknat i våra pengar var allting mycket billigt. En säck potatis på 50 kg., t.e., kostade en krona, och befolkningen klagade inte. De små ryska provinserna hade blivit självständiga stater - och detta gav dem mod att arbeta.

Som jag redan nämnt, hade jag varit i Reval förenden tid då jag hade min firma. Från och med mitt första besök där tyckte jag om staden. Där fanns ju mycket äkta ryskt också, och jag hade ännu inte varit borta från Ryssland så länge för att kunnat glömma det gamla hemlandet. Jag själv har alltid varit mycket positivt inställd till ~~till~~ det "gamla Ryssland, till dess folk. Jag tyckte om ryssarna, deras seder, deras kyrkor, deras böcker, och när jag nu plötsligt åter befann mig bland ryssar så kände jag mig som hemma. Man behövde inte tillbringa många timmar tillsammans med ryssar för att finna kontakt i många frågor, - det öppnades genast en väg till vänskapliga förhållanden.

Leveranserna från slakthuset bestod mest av slaktade får och kalvar. Med kalvarna hände det en gång en rolig historia. Varken jag eller mina leverantörer visste, att kalvar ej fick införas med skinnet på. En vackardag anlände hundra stycken kalvar och skinnet sitter kvar - de var visserligen uppskurna och benen voro blottade, men på större delen av kroppen satt skinnet kvar. Veterinären kommer och säger att kalvarna måste gå tillbaka. Vi slår våra huvuden ihop och veterinären föreslår till slut, att vi skall ta kalvarna tillbaka om bord på båten, där flå dem och sedan ta dem igen in i tullen. Vi gör det och kalvarna komma rena och fina till besiktning och passera tullen. Nu har jag hudarna kvar och jag anmäler dem till förtullning. Så kommer veterinären och säger: osaltade hudar får icke införas. Åter slår vi våra huvuden ihop - och veterinären kommer slutligen med ett förslag. Jag skyndar över gatan, köper tio kilo salt, strör saltet över hudarna och deklarerar dem som "saltade hudar". Allting är räddat. Jag kan vid detta tillfälle ej underlåta att nämna, att jag under mitt mångåriga arbete i tullen från tulltjänstemännens sida alltid rönt den största vänligheten och ett ständigt tillmötesgående. Jag kände med tiden också många

av tulltjänstemännen personligen, och när jag ibland många år senare hade någonting att uträtta i tullen, så fanns det bekanta, vartän jag kom.

Till Reval hade även min gamle vän från Ryssland, Adolf Pingell, lyckats fly, och när vi nu igen träffades, så var han alltid min trogne följeslagare vid alla mina besök. Han var den förste, som mötte mig vid båtens ankomst, och den siste, som vinkade av mig, när jag reste. Han var mig av stor nytta, ej blott för skaffande av upplysningar, utan han sammanförde mig med folk, som jag senare arbetade tillsammans. För bekantskapen med Wellner har jag honom att tacka. När vi sprungit omkring från det ena stället till det andra under dagen och allt, som behövdes, var uträttat, gingo vi och åt middag tillsammans, för det mesta på restaurangen "Du Nord". Flera år senare blev det tradition att jag tillbringade en och annan kväll hos honom hemma, där jag träffade hans vänner Heydemann, Schmidt, Busch, och spelade kort.

Nu hade jag förutom representationen för slakteriet, även mina leverantörer "Kawe", "Asserin" och andra. Hjulet började komma i gång. Varor kom med varje båt, affärerna stabiliserade sig och jag hade all anled -

ning att vara belåten. Jag trivdes också med mitt arbete. Jag fick resa mycket. Jag var ej blott i Baltikum flera gånger om året, jag besökte även Norge rätt ofta. Där hade jag mina agenter: Carl B. Prøsch i Oslo och Garman & Holst i Trondheim. Jag var ibland i Finnland och en gång kom jag t.o.m. till London. Hemma gick allting bra. Vi hade tillräckligt med inkomsterna för att leva och vi hade så småningom växt in i de nya förhållandena. Även vår lilla mamma hade övervunnit hemlängtan till det gamla hemlandet, som hon kände i början. När jag var bortrest, skötto hon affärerna. Det blev henne inte förunnat att uppleva med oss de lugnare åren och dela med oss de uppnådda framgångarna. Sommaren 1929 insjuknade hon och två år senare gick hon ifrån oss för alltid.....

Nu har rätt många år gått sedan dess. Ni äro vuxna människor och upplever själva allt det, som jag upplever. Det föreligger ej någon anledning att skriva ner händelserna av de därpå följande åren, - hur jag skyndade till Köpenhamn för att få träffa Direktör Steips och Agronom Cinis från Lättland och där göra upp det stora leveranskontraktet och erhålla den lettiska firmans "Latvia Centralais" agentur för Sverige, -

eller huru jag hösten 1931 reste till London för att
erhålla J. Bennett (Billingsgate) Ltd's agentur - jag
glömde jag vid detta tillfälle min överrock på färjan
mellan Trelleborg och Sassnitz och reste till London
utan rock; jag fick den tillbaka på hemresan. Jag vill
bara berätta två episoder - historien om "järparna",
och historien om "Jaekels juveler". Denna tragikomiska
händelse utspelades på ett sätt, som man vanligtvis
endast få se på bio.

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-